

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

TAEKWONDOCULARIN KATILIM MOTİVASYONU
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Furkan İPEK

BİTİRME TEZİ

2022, ANTALYA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

TAEKWONDOCULARIN KATILIM MOTİVASYONU
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Furkan İPEK

BİTİRME TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Abdurrahman AKTOP

2022, ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığına;

Bu tez jürimiz tarafından Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi Bölümü
Bitirme Tezi olarak kabul edilmiştir. .../.../2022

İmza

TezDanışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman AKTOP

.....

Üye

:

Üye

:

TEŞEKKÜR

Tez konumun seğiminde bana yol gsteren bilgi, tecrube ve yardımlarını esirgemeyen, Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi ile bu çalışmayı gerçekleştirebilmem için imkan sağlayan, çalışmamın en doğru şekilde tamamlanması için fikirlerini benimle paylasan Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Üyesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdurrahman Aktop'a sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırma Sakarya ilinde ortalama yaşları 18 olan 29 kadın, 11 erkek toplam 40 taekwondo sporcusunun spora katılım nedenlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Ölçek yardımıyla sporculara ulaşıp araştırma yapılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Gill, ve ark. (1983)' un geliştirdiği ve Oyar ve ark. (2001) tarafından Türk topluluğuna uyarlaması yapılan Spora Katılım Güdüsü ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmış, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Çalışmaya katılan erkek ve kadın taekwondo sporcularının yaş ortalamalarında bir fark bulunmamıştır. Aynı zamanda bu çalışmaya katılan erkek ve kadın taekwondo sporcularında spor yaşı olarak bir farklılık gözükmemektedir. Kadın taekwondo sporcularının Takım Üyeliği ve Ruhu güdüsünde erkek sporculara göre daha yüksek puanlar elde edilmiş arkadaşlıkta ise kadın taekwondo sporcuları erkek sporculara göre güdülerini daha düşük olarak belirlenmiştir. Kadınlarda en yüksek güdü beceri gelişimi erkek taekwondo sporcularında ise başarı olduğu gözlemlenmiştir. Erkek ve kadın taekwondo sporcularında en düşük güdü olarak arkadaşlık olduğu belirlenmiştir.

ABSTRACT

This research was carried out to examine the reasons for participation in sports of 29 female and 11 male total 40 taekwondo athletes with an average age of 18 in Sakarya. With the help of the scale, the athletes were reached and research was carried out.

Personal information form developed by the researcher and Gill et al. (1983) and Oyar et al. (2001) adapted to the Turkish community by the Sport Participation Motivation scale was used. In the analysis of the data, t-test and One-Way Analysis of Variance (Anova) were used, and the significance level was taken as 0.05.

There was no difference in the mean age of male and female taekwondo athletes participating in the study. At the same time, there is no difference in sports age in male and female taekwondo athletes participating in this study. Female taekwondo athletes

scored higher than male athletes in Team Membership and Spirit motivation, and female taekwondo athletes were found to have lower motivations than male athletes in friendship. It has been observed that the highest motivation skill development in women, and success in male taekwondo athletes. It has been determined that friendship is the lowest motivation in male and female taekwondo athletes.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
İÇİNDEKİLER	ii
1. GİRİŞ	5
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1.Spor Psikolojisi	6
2.2. Motivasyon	7
2.3. Sporda Motivasyon Kuramları	8
2.3.1. Katılım Motivasyonu	9
2.4. Taekwondo	9
2.5. Taekwondo Sporuna Katılımı Etkileyen Faktörler	9
3. GEREÇ ve YÖNTEM	11
4. BULGULAR	12
5. TARTIŞMA	20
6.SONUÇ	21
KAYNAKLAR	23

1.GİRİŞ

Sporunda sporcunun performansı etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bireyin fiziksel uygunluk, motor özellikleri, yatkınlığı ve psikolojik özellikleri bu konudaki etkenlerden bazılarıdır. Psikolojik özelliklerden biri olan motivasyon, spor performansında önemli ve etkili bir yere sahiptir (1).

Spor, insanın kazanmak için mücadele azmini ile kurallar içerisinde yaptığı bedensel etkinliklerdir (2). Spor yapan kişinin kendisine olan güveni daha fazla, çevresi ile uyumu daha iyi, ruhsal sağlığı daha dengeli ve düzenlidir (3).

Motivasyon, insanları harekete geçiren ve eylemlerinin, düşüncelerinin, umutlarının, inançlarının, kısacası arzularının, ihtiyaçlarının ve korkularının yönünü belirleyen şeydir (4).

Motivasyon sporcuların davranışlarında çok önemli bir rol oynar. Motivasyonun sağlanmasında sporcuların eylemlerini ve bunların nedenlerini bilmek gerekir. Her eylemin arkasında bir arzu ve ondan önce bir amaç vardır. Bir amaca ulaşmak için bireyin ihtiyaçlarının karşılanması gerekir (5).

Son zamanlarda spor psikolojisi alanında, bireylerin spora katılımının sağlanmasını yönlendiren ana nedenlerin belirlenmesi, yapılan çalışmaların asıl noktasını oluşturmuştur.

Spor yönelimi, bireyin zafere yönelik rekabet düzeyi ile hedef yöneliminin birleşiminden oluşur (6).

Genel olarak motivasyon iki şekilde kategorize edilebilir. Bu motivasyon kaynakları içsel, dışsal ve motivasyonsuzluktur. Bireyin spora katılımında huzur bulması, mutlu olması içsel motivasyon kaynağını oluştururken; ödül, ceza gibi faktörler dışsal motivasyon kaynaklarını oluşturmaktadır. Birey spora katılımında neden sonuç ilişkisini kuramadığı durumlarda motivasyonsuzluk kaynağından etkilenir. Bu bağlamda spora katılımında bireylerin motivasyon kaynaklarının ortaya konması, tüm gelişim boyutları ve bireysel başarının sağlanması açısından önemlidir (7).

Araştırmalarda, spora yeni başlayanlarda daha fazla düzeyde sportmenliğe ve motivasyona neden olduğunu ve daha az yıpranma yaşandığını belirtmektedir (8).

Spora içsel sebeplerle başlayanlar yeni beceriler geliştirmek, takım ruhunu yaşamak ve özgüvenlerini yükseltip sportmenlik göstermek isterken, spora dışsal sebeplerle katılanlarda daha sosyal tutum görülmüştür. Çünkü bu nedenler sosyal yerini arttırmak, geliştirmek, profesyonel kariyerde ilerlemek için spora katılmışlardır (9).

Görevin nedeni içseldir ve bir katılımcı, kişisel ödül ve ödül için aktiviteye katılmaya karar verdiğinde ortaya çıkar. Egonun güdülere dışsaldır ve kişinin başkalarıyla performansının performansıyla ilgilidir (10).

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Spor Psikolojisi

Spor psikolojisi, fiziksel aktivite içeren ortam ve koşullarda sporcuların davranışlarına ilişkin bilimsel Öğrenme, antrenman ve yarışma ortamlarında sporcunun sergilediği davranış türü çok boyutludur., takım arkadaşları, seyirciler, antrenörler, yöneticiler ve hakemler gibi insanlardan kaynaklı faktörler, Hastalıklar, yaralanmalar, stres, depresyon ,doping gibi fiziksel ve zihinsel sağlığın etkileyen psikosomatik nedenler,, ortam, çevre, sıcaklık, rakım, ekoloji, tesisler, araçlar, ekipman, sporcu performansı, davranış gibi sağlıklı egzersiz ortamlarının nedenleri başarısını etkileyen önemli faktörlerdir (11).

Spor psikolojisi bu yöntemlerle üç uygulama alanı başlatmıştır. Bu alanlar, performansı iyileştirme uygulamaları, öğrenmeyi hızlandırma ve ruhsal engelleri kaldırma. Performans geliştirme uygulamaları, sporcu kişilik çalışmaları, motivasyonel uygulamalar, odaklanma ve dikkat alıştırmaları, özel yarışma stratejileri gibi konuları kapsar. Öğrenmeyi hızlandıran spor psikolojisi uygulamaları , zihinsel antrenman da dahil olmak üzere atlet becerilerinin öğrenilmesini artıran uygulamalar olarak görülüyor (12).

2.2. Motivasyon

Motivasyon, öğrenme-öğretme ortamının etkililiğini vurgulamada önemli bir faktör olarak görülmektedir. Pintrich ve Schunk (2002) motivasyonu “doğrudan amaca yönelik aktivitenin başlatılıp sürdürüldüğü bir süreç” olarak tanımlar (13).

Motivasyon aynı zamanda "davranışı yönlendiren ve davranışın devamlılığını sağlayan bir iç güç" olarak da tanımlanır (14).

Motivasyonunun en genel tanımıyla, tarihsel, sosyal, ekonomik, biyolojik, kültürel, entelektüel ve duygusal mirası taşıyan kişi; Etkileri altındaki bir olgunun dahili ve harici olarak etkinleştirilme derecesidir . Kısacası aktivasyonunun iç ve dış faktörlerin etkisi altında olduğu gerçeğidir. Kişiden kişiye farklılık göstermesi ve bilim adamları tarafından ortaya atılan farklı teoriler, motivasyonun karmaşık bir kavram olduğunu ve bununla ilgili yapılacak tanımlamaların eksik kalacağını göz önünde bulundurulmalıdır. Genel olarak motivasyonu, kişiyi çevrimiçi olarak belirli hedeflere yönlendiren ve davranışı hedefe doğru iten hareketinin harekete geçerek ortaya çıkması ve gerilimin ortaya çıkması anlamına gelir. Bu nedenle motivasyon kişisel bir olgudur ve kişiden kişiye farklı tezahür eder. Seviyesini belirleyen ana faktörlerden biri bireylerin ihtiyaçlarının çeşitliliğidir. Bu nedenle herkes için motivasyon kavramı farklı şekillerde ortaya çıkar. Motivasyon , motivasyonun başlamasına izin veren, yönünü belirleyen ve sürdüren içsel bir durumdur. Motivasyon içsel bir süreç olarak, bireyin amacına ulaşmasına yardımcı olan zihinsel bir güç olarak kabul edilmelidir. Diğer bir deyişle motivasyonu duygusal faktörler altında incelenmelidir. (15)

Bireyler spor yapmak için birçok farklı motivasyon kaynaklarına sahip olabilirler. Bu motivasyon kaynakları içsel, dışsal ve motivasyonsuzluktur. Bireyin spora katılımında huzur bulması, mutlu olması içsel motivasyon kaynağını oluştururken; ödül, ceza gibi faktörler dışsal motivasyon kaynaklarını oluşturmaktadır. Birey spora katılımında neden sonuç ilişkisini kuramadığı durumlarda motivasyonsuzluk kaynağından etkilenir. Bu bağlamda spora katılımında bireylerin motivasyon kaynaklarının ortaya konması, tüm gelişim boyutları ve bireysel başarının sağlanması açısından önemlidir (16).

Motivasyon teorileri içerik ve süreç teorileri olarak ikiye ayrılmaktadır. Kapsam kuramlarının bir başka adı da içerik kuramları olarak geçmektedir. içerik teorilerinden bahsedildiğinde, anlamamız gereken ilk şey, bireylerin tatmin edilecek güdülere veya

gereksinimlerine yöneldiği, motivasyonun oluşumunun temel nokta olarak kabul edildiğidir. işlediğimiz motivasyon teorileri. (17).

2.3. Sporda Motivasyon Kuramları

Motivasyon teorilerinin ilk geliştirildiği yıllarda, insanların dürtü ve dürtüler olarak adlandırdıkları gücün biyolojik olduğu iddia edildi. Sonraki zamanlarda geliştirilen teoriler, insanları hareket ettiren güçlerin sadece biyolojik değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal olduğunu savundu (18).

Motivasyonun doğasını açıklamaya çalışmak için birçok teori geliştirilmiştir. Bu motivasyon teorileri genellikle gruplar halinde incelenir. birinci grubun motivasyon teorileri, insan motivasyonunun ve dolayısıyla içeriğinin nedenlerini inceleyen teorilerdir. İçerik teorileri motivasyon yaratan durumları, olayları ve insan ihtiyaçlarını bulmaya çalışır. Motivasyon teorilerinin ikinci grubu, motivasyonun oluşumunu ve oluşum aşamalarını inceleyen süreç kurumlarıdır. Süreç teorileri, ihtiyaç üretiminden tatmine kadar gözlemlenebilen motivasyonun süreç doğasını tanımaya çalışır (19).

Bu teorilerden beklenti kuramı ve duygusal uyarı kuramı motivasyon kuramlarındandır. Beklenti teorisi, belirli bir eylemin belirli bir hedefe yol açacağını belirtir. Bilişsel yaklaşımın temelinde, bireylerin sonuçlar arasındaki tercihleriyle ilgili bilinçsel beklentileri yatmaktadır. Başka bir deyişle, bireyin eyleminin sonuçları hakkında bir fikri vardır. Bu sebeple kendi gözündeki değerlere dayalı sonuçlar arasında bilinçli seçimler yapar. Duygusal uyarı kuramı Bu, bir görevin gerçekleştirilmesindeki görevinin uyarıcısı ile nihai performansa verilen yanıt arasında bir şey olduğunu gösterir. Bununla birlikte, beklenti kavramları ve teorileri, kesin bilinçli teoriler yerine yarı bilinçli teoriler olarak nitelendirilebilir, çünkü onlar bilinçli süreçlerle daha az ilgilidirler (20).

2.3.1. Spora Katılım Motivasyonu

Spora katılma motivasyonu kavramı, esasen bireyleri sportif fiziksel aktivitelere katılmaya katılmaya iten nedenleri tanımlamak için araştırılması gereken bir kavram olarak belirlenmiştir etkinliklerini ve nedenlerini kategorize etmek ve bu konuda birçok çalışma yapılmıştır (21).

Daha önceden yapılan çalışmalarda genel olarak genç bireylerin spor ve fiziksel aktivitelere katılımında birtakım nedenler olduğunu ortaya koymuştur. Bireyler spor yapmak için birçok farklı motivasyon kaynaklarına sahip olabilirler. Bunlar eğlence, fiziksel zindelik, yetenek gelişimi, başarı, takım birlikteliği, arkadaşlık, enerji harcanması olarak sıralanabilir (22). Sporcularının yaşı, en motive edici faktörlerin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Birçok genç sporcu için, katılmak okul saatleri dışında gerçekleşen daha az karmaşık bir olaydır. İlerledikçe daha zorlayıcı bir yapı oluşur ve sporcunun harcaması gereken miktar arttıkça zaman geçirmek için daha farklı aktiviteler oluşur (23).

2.4. Taekwondo

Tekvando çıplak el ve ayakla yapılan, Kore kökenli bir uzak doğu savunma sanatı ve spordur. Yaklaşık 600'lü yıllarda ortaya çıkan ve birbirinden ayrı iki sistem olan "Ayak Sistemi" ile "Yumruk metodu" zamanla bir araya getirilerek tekvando ortaya çıkmıştı.

2.5. Taekwondo Sporuna Etki Eden Faktörler

Çocuk ve gençlerin becerilerini geliştirmek ve yeni beceriler öğrenmek için spor yaptıkları bilinmektedir (24). Gençler spor yapma nedenleri olarak eğlence ve zevki gösteriyor (25). Araştırmalar, çocukların farklı nedenlerle katıldığını göstermektedir. Spora katılım amaçları bireyler için çeşitlilik gösterir ve özeldir. Scanlan, Stein ve Ravizza (1989), gençlik sporlarına katılımında öğrenmenin ve oyundan zevk almanın çok önemli bir rolü olduğunu ortaya (26). Sağlıklı olmak da çocukların katılımında önemli bir rol oynar (27). İnsanları eğlence ve rekabetçi faaliyetlere katılmaya motive eden faktörler incelendiğinde, çeşitli farklılıklar bulundu. Sağlıklarını iyileştirmek için, özellikle daha ileri yaşta spor yapmaya başlayanlar daha az karmaşık ve daha az

fiziksel beceri gerektiren aktivitelere girme eğilimindedirler (28). Ayrıca spora katılımda cinsiyet farklılıkları da görülmektedir. Kızlar sporcular daha çok kendini geliştirme ve sanatsal aktivitelerle ilgilenirken genç erkek sporcular ise başarı düzeylerini arttıran ve sosyal statülerini geliştiren rekabetçi aktivitelere yönelmektedirler Kızlar ve erkeklerde yaşa bağlı olmaksızın yetenek düzeyi katılımın devamında önemli bir rol oynamaktadır. İlerleyen süreçlerde yeterli yetenek düzeyini gösteremeyenlerin bu faaliyetleri bıraktıkları görülmektedir (29).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Araştırma Grubu:

Bu araştırma Sakarya ilinde ortalama yaşları 18 olan 29 kadın, 11 erkek toplam 40 taekwondo sporcuları üzerinde gerçekleştirilmiştir.

3.2. Uygulama:

Çalışmada ilk olarak uygulamanın yapılacağı kulüpler ile irtibata geçilmiş ve sporcu sayıları ile ilgili bilgi alınmıştır. Daha sonra toplam sporcu sayısı üzerinden çalışmada ulaşılması düşünülen 29 kadın ve 11 erkek sporcuya öncelikle Spora Katılım Güdüsü Ölçeği uygulanmıştır.

3.3. Materyal ve Metot:

3.3.1. Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (Participation Motivation Questionnaire PMQ)

Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilen ölçek; bireyin spora katılım nedenlerini içeren 30 maddeden ve 8 alt boyuttan (Beceri Geliştirme, Takım Üyeliği/Ruhu, Eğlence, Arkadaşlık, Başarı/Statü, Enerji Harcama, Hareket/Aktif Olma ve Yarışma) oluşmaktadır. Bireylerin spora katılım nedenleri “Çok Önemli (1)”, “Az Önemli (2)” ve “Hiç Önemli Değil (3)” şeklinde 3’lü ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Ölçekten elde edilen düşük puanlar, spora katılım güdüsünün önemli olduğunu, yüksek puanlar ise önemsiz olduğunu göstermektedir. Celebi tarafından Türkçe’ye çevrilen envanterin geçerlik ve güvenilirliğini Oyar, Aşçı, Celebi ve Mulazımoğlu (2001) tarafından yapılmıştır.

4.4. İstatistiksel Analiz:

Elde edilen veriler Excel programı ile elektronik ortama aktarılmıştır. İstatistiksel işlemler SPSS 21.0 paket programında gerçekleştirilecektir.

Elde edilen verilerin ortalama, standart sapma ve tanımlayıcı istatistikleri hesaplanmış. Kolmogrov-Smirnov normalite testi ile normal dağılım düzeyi kontrol edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılım göstermediği belirlenmiş, bundan dolayı da

gruplar arası farkın belirlenmesi için Mann-Whitney-U testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Taekwondo sporu ile uğraşan bireylerin spora katılma güdülerini ve hedef yönelimlerini belirlemek ve bu güdülerin ve yönelimlerin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymayı amaçlayan çalışmamıza 11 erkek ve 29 kadın olmak üzere toplam 40 taekwondo sporcusu katılmıştır.

Çalışmaya katılan erkek ve kız tenisçilerin yaş ve spor yaşı değişkenlerinin ortalama (ORT) ve standart sapma (SS) değerleri tablo 1. de verilmiştir.

Tablo 1. Erkek ve Kadın Taekwonda Sporcularının Yaş ve Spor Yaşı Değişkenleri Değerleri

	Erkek (n=11)			Kız (n=29)	
	ORT	SS		ORT	SS
Yaş (yıl)	18,70	4,06	$z=-,500$ $p=0,62$	18,05	4,63
Spor Yaşı (yıl)	7,73	5,57	$z=-1,189$ $p=0,24$	5,64	4,25

Çalışmaya katılan erkek taekwondo sporcularının yaş ortalamasının $18,70\pm 4,06$ yıl olduğu, kadın taekwondo sporcularının yaş ortalamasının ise $18,05\pm 4,63$ yıl olduğu, iki grup arasında yaş ortalaması açısından anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($z=-500$, $p=0,62$).

Spor yaşı değişkeni incelendiğinde erkek taekwondo sporcularının yaş ortalamasının $7,73\pm 5,57$ yıl, kadın taekwondo sporcularının yaşı ortalamasının $5,64\pm 4,25$ yıl olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda erkeklerin, kadın taekwondo sporcularına göre istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($z=-1,189$, $p=0,24$).

Şekil 2. Spor Yaş Değerleri

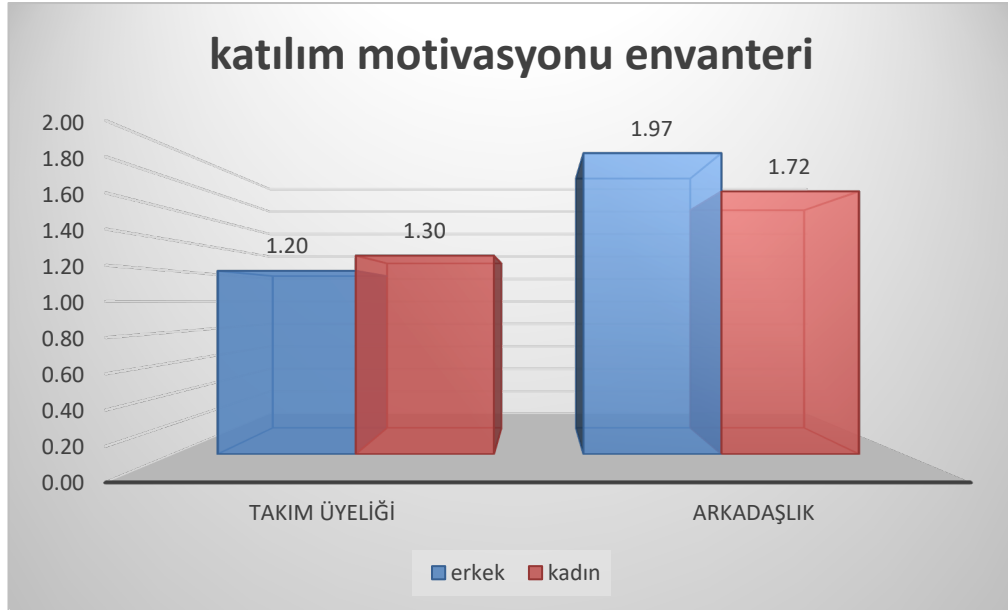
Çalışmaya katılan erkek ve kadın taekwondo sporcularının taekwondo sporuna katılım güdülerinin belirlenmesi için uygulanan Katılım Motivasyonu Envanterinin Beceri Gelişimi, Takım Üyeliği/Ruhu, Eğlence, Başarı/Statü, Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama, Yarışma, Hareket/Aktif Olma, Arkadaşlık alt boyutlarından elde ettikleri ortalama ve standart sapma değerleri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılım Motivasyonu Envanterinin Alt Boyutlarından Elde Edilen Standart Sapma Değerleri

	Erkek (n=11)			Kadın (n=29)	
	ORT	SS		ORT	SS
Beceri Gelişimi	1,11	0,26	$z=-,789,$ $p=,430$	1,11	0,16
Takım Üyeliği/Ruhu	1,20	0,52	$z=-,583,$ $p=,560$	1,30	0,51
Eğlence	1,30	0,22	$z=-,701,$ $p=,483$	1,42	0,39
Başarı/Statü	1,22	0,34	$z=-1,089,$ $p=,276$	1,29	0,31
Fiziksel Uygunluk/Enerji Harcama	1,20	0,22	$z=1,167,$ $p=,243$	1,29	0,22
Yarışma	1,15	0,27	$z=-1,152,$ $p=,249$	1,29	0,36

Hareket/Aktif Olma	1,00	0,00	z=-1,613, p=,107	1,19	0,39
Arkadaşlık	1,97	0,38	z=-1,680, p=,092	1,72	0,55

Tablo2’ de görüldüğü üzere erkek ve kadın taekwondo sporcularının katılım motivasyonu envanterinden elde ettiği değerler karşılaştırıldığında Takım Üyeliği ve Ruhu (Erkek; 1.20±0.52, Kız; 1.30±0.51) ve Arkadaşlık güdüsü (Erkek; 1.97±0.38, Kız; 1.72±0.55) alt boyutlarında iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>.05$). Kadın taekwondo sporcularının erkeklere göre takım üyeliği güdüsünde daha yüksek puanlar elde ettiği gözlenmiştir. Erkek taekwondo sporcularının kadınlara göre arkadaşlık güdüsünde daha yüksek puanlar elde ettiği gözlenmiştir. İki grup arasında beceri gelişimi, eğlence, başarı ve statü, fiziksel uygunluk ve enerji harcama, yarışma ve hareket ve aktif katılım güdüleri açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Şekil 3. Katılım Motivasyonu Envanteri

5. TARTIŞMA

Yapılan literatür taramasında Katılım Motivasyonu Envanteri ile ilgili benzer çalışmalar bulunmuştur. Bu benzer çalışmalarda bulunan sonuçlar aşağıda gösterilmiştir.

Şirin ve arkadaşlarının yapmış oldukları araştırmanın sonucunda öğrencilerin en önemli faktörleri; 1.17 ± 0.28 ile “beceri gelişimi” ve 1.17 ± 0.30 ile “takım üyeliği/ruhu” olarak görmektedirler. En önemsiz faktör ortalama puanı ise 1.40 ± 0.37 ile “eğlence” ve 1.40 ± 0.39 ile “arkadaş” alt boyutudur. Yapılan araştırmaya katılan öğrencilerin spora katılım motivasyonlarında cinsiyet farklılığını test etmek için t testi yapıp sonuçları kadın ve erkekler arasında “eğlence” ($t=2,51$; $p<0,05$), “yarışma” ($t=1,87$; $p<0,05$) ve “hareket/aktif olma” ($t=3,22$; $p<0,05$) alt boyutlarında kız öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. Takım üyeliği ruhu, başarı/statü, beceri gelişimi, fiziksel uygunluk/enerji harcama ve arkadaş bulgularında anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. ($p>0,05$).⁽¹⁷⁾

Bu araştırmada kadın ve erkek öğrencilerin alt ölçeklerden alınan puanlar doğrultusunda istatistiğe giren kadın öğrencilerin en yüksek ortalamanın yarışma alt ölçeğinde ve en düşük ortalamanın ise hareket/aktif olma alt ölçeğinde olduğu bulgusu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara göre kadın öğrencilerin yarışmak ölçeği onlar için daha az önemli olduğu bulgusuna rastlanmıştır. Erkek öğrencilerde en yüksek ortalamanın eğlence ve en düşük ortalamanın beceri geliştirme ölçeğinde olduğu gözlemlenmiştir. Kadın öğrencilerin daha fazla hareket/aktif olma, erkek öğrencilerin ise beceri geliştirmek amacıyla programa katıldığını gözlemlemekteyiz.⁽¹⁷⁾.

Şirin’in yapmış olduğu 12-15 yaş arası futbolcu kadınların spora katılım motivasyonlarının konusunda yapılan araştırmaya göre kadın sporcular PMQ’ da yer alan alt boyutlarla ilgili elde ettikleri puan ortalamaları faktörlere göre farklılık göstermektedir. Katılımcı kadın sporcular için en önemli bulgu 1.24 ± 0.39 ile Hareket/Aktif Olma, 1.27 ± 0.39 ile Beceri Gelişimi ve 1.29 ± 0.39 ile Takım Üyeliği/Ruhu olarak gözlemlenmiştir. En önemsiz olan bulgu ise 1.51 ± 0.44 puan ortalaması ile Fiziksel uygunluk/Enerji harcama boyutudur.

Bizim çalışmamızda; erkek ve kadın taekwondo sporcularında yaptığımız katılım motivasyonu envanterine göre elde ettiğimiz değerler doğrultusunda bu değerleri karşılaştırdığımızda Takım üyeliği ve Ruhu ve Arkadaşlık güdüsü boyutlarında iki farklı grubun istatistiksel sonuçlara göre fark olmadığı ortaya çıkmıştır. ($p>.05$)

Kadın taekwondo sporcularının Takım Üyeliği ve Ruhu güdüsünde erkek sporculara göre daha yüksek puanlar elde edilmiş Arkadaşlık güdüsünde ise kadın taekwondo sporcularının erkeklere sporculara göre puanları daha düşük olarak belirlenmiştir. İki grup arasında beceri gelişimi, eğlence, başarı ve statü, fiziksel uygunluk ve enerji harcama, yarışma ve hareket ve aktif katılım güdüleri açısından istatistiksel sonuçlara göre fark olmadığı ortaya çıkmıştır. ($p>.05$).

Kadın taekwondo sporcularının katılım ile ilgili diğer güdülere göre en yüksek güdüsünün başarı geliştirme güdüsü olduğu ve en düşük güdüsünün ise arkadaşlık olduğu gözlemlenmiştir. Erkek taekwondo sporcularında ise diğer güdülere göre en yüksek güdüsünün başarı geliştirme, en düşük güdüsünün ise arkadaşlık olduğu gözlemlenmiştir.

Şirin ve arkadaşlarının yaptığı bu çalışmada bizim çalışmamız arasında benzerlik gözükmemektedir.

6.SONUÇLAR

Taekwondo sporu ile uğraşan bireylerin spora katılım güdülerini belirlemek ve bu güdülerin cinsiyete göre değişkenlik gösterip göstermediğini belirleyerek cinsiyete göre incelenmesi için 21 kadın ve 11 erkek olmak üzere toplam 40 taekwondo sporcusu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan erkek taekwondo sporcularının yaş ortalamasının $18,70\pm 4,06$ yıl olduğu, kadın taekwondo sporcularının yaş ortalamasının ise $18,05\pm 4,63$ yıl olduğu, iki grup arasında yaş ortalaması açısından anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($z=-500$, $p=0,62$).

Spor yaşı değişkeni incelendiğinde erkek taekwondo sporcularının yaş ortalamasının $7,73\pm 5,57$ yıl, kadın taekwondo sporcularının yaş ortalamasının $5,64\pm 4,25$ yıl olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda erkeklerin, kadın taekwondo sporcularına göre istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($z=-1,189$, $p=0,24$).

Bu incelenme sonucunda erkek ve kadın taekwondo sporcularının katılım motivasyonu envanterinden alınan değerlere göre Takım üyeliği ve Ruhu ve Arkadaşlık güdüsü boyutlarında iki farklı grubun istatistiksel sonuçlara göre fark olmadığı ortaya çıkmıştır. ($p>.05$).Kadın taekwondo sporcuların Takım Üyeliği ve Ruhu güdüsünde erkek sporculara göre daha yüksek puanlar elde edilmiş Arkadaşlık güdüsünde ise kadın taekwondo sporcularının erkeklere sporculara göre puanları daha düşük olarak belirlenmiştir. İki grup arasında beceri gelişimi, eğlence, başarı ve statü, fiziksel uygunluk ve enerji harcama, yarışma ve hareket ve aktif katılım güdüleri açısından istatistiksel sonuçlara göre fark olmadığı ortaya çıkmıştır. ($p>.05$).

Kadın taekwondo sporcularının katılım ile ilgili diğer güdülere göre en yüksek güdüsünün başarı geliştirme güdüsü olduğu ve en düşük güdüsünün ise arkadaşlık olduğu gözlemlenmiştir. Erkek taekwondo sporcularında ise diğer güdülere göre en yüksek güdüsünün başarı geliştirme, en düşük güdüsünün ise arkadaşlık olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, çalışmaya katılan erkek taekwondo sporcularının yaş ortamlarına göre ve kadın taekwondo sporcularının yaş ortalamalarını karşılaştırdığımızda anlamlı bir fark gözükmediği bulgusuna rastlanmıştır. Spor yaşı değişkeni incelendiğinde erkek taekwondo sporcularının yaş ortalamasının, kadın taekwondo sporcularının yaş ortalamaları ile karşıştırdığımızda önemli bir fark olmadığı bulgusuna rastlanmıştır. Kadın taekwondo sporcuların Takım Üyeliği ve Ruhu güdüsünde erkek sporculara göre daha yüksek puanlar elde edilmiş Arkadaşlık güdüsünde ise kadın taekwondo sporcularının erkeklere sporculara göre puanları daha düşük olarak belirlenmiştir. Kadın taekwondo sporcularında taekwondo sporuna katılım ile ilgili en yüksek güdüsünün Beceri Gelişimi olduğu ve en düşük güdüsünün ise Arkadaşlık olduğu belirlenmiştir.Erkek taekwondo sporcularında ise en yüksek güdünün Başarı olduğu ve en düşük güdünün ise Arkadaşlık olduğu belirlenmiştir.

Taekwondo sporuna katılımı arttırmak için araştırmamızda belirlenen güdülerin etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Çam, G. (1990). Sporda bir olgu olarak motivasyon ve motivasyonun sportif performans üzerine etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
2. Aracı, H. (2006). Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi, Geliştirilmiş 6. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
3. İlhan, E. L. (2010). “Hareketsiz Yaşamlar Kültürü ve Beraberinde Getirdikleri”. Milli Prodüktivite Merkezi Verimlilik Dergisi, 3,195-210
4. Örucü, E. ve Kanbur, A. (2008). “Örgütsel-Yönetmel Motivasyon Faktörlerinin Çalışanların Performans ve Verimliliğine Etkilerini İncelemeye Yönelik Ampirik Bir Çalışma: Hizmet Endüstrisi Örneği”. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Manisa, Yönetim ve Ekonomi, Cilt: 15, Sayı:1.
5. Sabuncuoğlu, Z. (1987). Çalışma Psikolojisi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
6. G.DEMİR E. İLHAN (2019) “Spora Katılım Motivasyonu: Görme Engelli Sporcular Üzerine Bir Araştırma” Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ANKARA
7. Gill, D.L., Deeter, T.E., “Development of the sport orientation questionnaire”, Research Quarterly for Exercise and Sport, 59(3), pp.191-202, 1988.
8. G.DEMİR E. İLHAN (2019) “Spora Katılım Motivasyonu: Görme Engelli Sporcular Üzerine Bir Araştırma” Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ANKARA
9. Wang, C.K.J., Biddle, S.J.H., “Intrinsic motivation towards sports in Singaporean students: The role of sport ability beliefs”. Journal of Health Psychology, 8, pp. 515-523, 2004
10. 3. Ryska, T.A., “Spormanship in young athletes: The role of competitiveness, motivational orientation, and perceived purposes of sport”. The Journal of Psychology,137(3), pp. 273-292. 2003.
11. Cervello, E.M., Santos-Rosa, F.J., “Motivation in sport: An achievement goal perspective in young Spanish recreational athletes”. Perceptual and Motor Skills, 92(2), pp. 527, 2001.

12. .(E. GÜNIŞİK Marmara Uni. Spor psikolojisi, Volume 1, Issue 3, 01.06.1990)
13. Mahoney, M., Suinn, R.M. (1986). History and overview of modern sport psychology, *The Clinical Psychologist*, 39 (3), 77-81.
14. (Pintrich PR, Schunk DH. (2002): *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Prentice Hall, 2nd Edition, New Jersey.)
15. Can Y, Güven H, Soyer F, Demirel M, Bayansalduz M, Şahin K. Elit Taekwondo Sporcularında Aile-Antrenör-Kulüp Desteği ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi; *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*; 6(2), 4-6; 2009 Baskı, İstanbul, 2009.
16. . (Petrie H, Govern J. (2004): *Motivation: Theory Research and Applications*. Thomson Wadsworth, Belmont.)
17. Başaran, İ. E. (2000). *Örgütsel Davranış İnsanın Üretim Gücü*. Umut Yayım, Ankara. S. 70.
18. (Richard, M., (1975). *Stres-Lyman W. Poter, (1975). Motivation and Work Behaviour*, McGraw-Hill Series in Management)
19. Başaran İ. Ethem. *Örgütsel Davranışın Yönetimi*, A.Ü.E.F. Yayını No: 111, Ankara, 1982.
20. ERKAL M. “Sosyolojik Açıdan Spor.” Filiz Yayınevi. İSTANBUL Syf: 92-94. (1991)
21. (Acar, 2012, Gill, Gross, Huddleston, 1983, Gould, Feltz, Weiss, 1985, Klunt, Weiss, 1987,Oyar, Aşçı, Çelebi, Mülazımoğlu Ö 2001).
22. Gill, D.L., Gross J.B., Huddleston, S., “Participation motivation in young sports”. *International Journal of Sport Psychology*, 14, pp. 1-14, 1983.
23. İvizler C.H., *Sporla Sosyal Bilimler*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2000.
24. Gill D.L., Gross J.B., and Huddleston, S., “Participation Motivation In Young Sports”. *International Journal of Sport Psychology*, 1-14, 1983.
25. Dwyer J.J.M., “Internal Structure of Participation Motivation Questionnaire Completed by Undergraduates”. *Psychological Reports*, 70, 283-290, 1992
26. Scanlan T.K., Stein G.L., and Ravizza, K., “An in-depth Study of Former Elite Figure Skaters: II. Sources of Enjoyment”, *Journal of Sport and Exercise Psychology*”, 11, 65-83, 1989
27. Bouchard C., Shephard R., and Stephens, T., *The Consensus Statement*. In C. Bouchard, R. Shephard, & T. Stephens (Eds.), *Physical Activity, Fitness and*

Health International Proceedings and Consensus Statement (pp.3- 28).
Champaign, IL: Human Kinetics Publishers, 1994

28. Koivula N., "Sport Participation: Differences in Motivation and Actual Participation Due to Gender Typing". *Journal of Sport Behavior*, 22, 360-381, 1999.
29. Mota J., and Esculcas C., "Leisure-Time Physical Activity Behavior: Structured and Unstructured Choices According to Sex, Age, and Level of Physical Activity". *International Journal of Behavioral Medicine*, 9(2), 111- 122, 2002).